

Digitálny archív Geofondu

A. Kozmárová¹, M. Gargulák¹

¹Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, Bratislava, andrea.kozmerova@geology.sk, milan.gargulak@geology.sk

Archív Geofondu je jedinečnou archívnou zbierkou geologických správ a posudkov vzniknutých z geologického bádania na území Slovenskej republiky. Povinnosťou Geofondu je zhromažďovať, ochraňovať a sprístupňovať vyše 89 000 archívnych jednotiek, t.j. záverečných správ, čo je vyše 1,5 kilometra textového a grafického materiálu. Najstaršia správa je z roku 1874. Archív je verejne prístupný a záverečné správy sú k dispozícii bádateľom v prezenčnej študovni v budove ŠGÚDŠ v Bratislave.

V roku 2007 sme pristúpili k spolupráci s firmou YMS s cieľom vybudovať Digitálny archív Geofondu a tak umožniť on-line prístup užívateľom k metadátam a informáciám zo záverečných správ. Nie nepodstatným cieľom bolo znížiť fyzické opotrebovanie jedinečného archívneho fondu často so vzácnymi rukopisnými materiálmi. V rámci tejto spolupráce bola vykonaná analýza a návrh systému. Softvérové vybavenie zahŕňalo IBM Content Manager, databázu Oracle, Java aplikačný server Tomcat a webovú aplikáciu WebCM. Bola realizovaná konfigurácia systému, úprava aplikácie pre potreby ŠGÚDŠ, import dát zo starého systému, boli vytvorené otvorené číselníky, prebehla ich konsolidácia, oprava existujúcich dát a import metaúdajov, školenie pracovníkov archívu a administrátora systému.

Záverečné správy prichádzajúce v textovej forme do archívu Geofondu po prvotnej evidencii v prírastkovej knihe prechádzajú prípravným procesom pred zverejnením ich obsahu na internete. Proces začína naskenovaním celej správy do pdf súboru, jeho následnou úpravou, spájaním, orezaním, zmenšovaním, zálohovaním a pod. Následne sa extrahovaním textov z pdf súborov prostredníctvom aplikácie na optické rozpoznávanie znakov vytvárajú ocr súbory pre fulltextové vyhľadávanie. Takto spracované správy, ktoré nemajú žiadne obmedzenia prístupu podľa zákona, prípadne im už

obmedzujúce časové lehoty uplynuli, sú vkladané do systému WebCM a sprístupnené pre registrovaných bádateľov.

Vstup a registráciu do digitálneho archívu Geofondu bádateľ nájde na oficiálnej stránke Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra – www.geology.sk.

Zaregistrovaný bádateľ nájde v digitálnom archíve Geofondu záverečné správy a posudky, kde k základným bibliografickým údajom sú priebežne vkladané naskenované textové a niektoré prílohové časti záverečných správ v PDF tvare. Pri obsahových alebo prevažne grafických spracovaniach záverečných správ, (cca 10 %), je skenovaná iba textová časť záverečnej správy s aktuálnym zoznamom príloh.

Bádateľ môže vyhľadávať v názvoch správ, lokálnych, autorských a mapových číselníkoch, podľa rokov vydania alebo kľúčových slov vo full-texte a registrovaný bádateľ môže otvoriť priloženú naskenovanú správu. Súbory správ zneprístupnených podľa § 19 ods.2 Zákona č. 596/2007 Z. z. budú vložené do systému až po uplynutí stanovených lehôt.

Z celkového počtu 89 000 archívnych jednotiek v archíve Geofondu je v systéme digitálneho archívu spracovaných približne 80 000 bibliografických údajov zo záverečných správ (od roku vydania 1960) a správy vydané po roku 2003 už majú priložený súbor naskenovanej záverečnej správy. K 30. 6. 2009 má 2 635 voľných záverečných správ pripojený prehliadateľný pdf súbor a súbor pre fulltextové vyhľadávanie. Registrácia bádateľa ani on-line výpožička nie je spoplatňovaná.

Vybudovanie kompletného digitálneho archívu v našich podmienkach je dlhodobý proces. V súčasnom štádiu spracovávania, sú do systému vkladané najprv najnovšie prírastky a priebežne spätne aj ostatné z predchádzajúcich rokov.